

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач відділом

докторантури та аспірантури,

Відділ

докторантури

К.т.н. доц.

О.М. Волков

2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

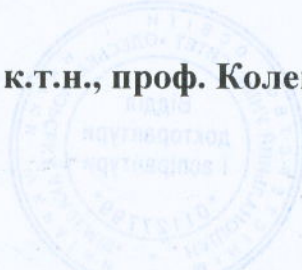
**«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА РІЧКОВОМУ
ТА МОРСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ»**

Рівень /цикл Третій рівень вищої освіти
Галузь знань 27 Транспорт
Спеціальність 271 Річковий та морський транспорт

Факультет судномеханічний
Кафедра безпеки життєдіяльності

Робоча програма навчальної дисципліни «**Безпека життєдіяльності на річковому та морському транспорті**» розроблена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю «Річковий та морський транспорт», спеціалізація «Навігація, морська інженерія та безпека судноплавства».

Розробник(и): **к.т.н., проф. Колегаєв М.О.; к.т.н., доцент Парменова Д.Г.**

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Безпека життєдіяльності»

Протокол від «26» серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ проф. Колегаєв М.О.

Секретар кафедри _____ доц. Парменова Д.Г.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Навігація, морська інженерія та безпека судноплавства» підготовки доктора філософії за спеціальністю 271 «Річковий та морський транспорт»

д.т.н., доцент _____ Сагін С.В.

1. Загальна характеристика програми навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності на річковому та морському транспорті» полягає у тому, щоб на базі всебічної обізнаності з кращою практикою професійної та наукової діяльності у галузі річкового та морського транспорту, сформувати свідоме й відповідальне ставлення до питань особистої безпеки і безпеки тих, хто їх оточує, що досягається формуванням у майбутніх науковців компетентностей та результатів навчання, що дозволять підбирати та аналізувати методи, критерії та інструменти контролю поліпшення умов праці, підвищенням продуктивності праці, попередження професійних захворювань, виробничого травматизму, аварій тощо в специфічних умовах виробничого процесу на річковому та морському транспорті.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – вибіркова.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

СК2. Здатність до критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та складних ідей у сфері експлуатації морських та річкових суден.

Програмні результати навчання:

ПРН11. Знання, розуміння та уміння забезпечувати виконання міжнародних вимог щодо особистої та соціальної безпеки під час експлуатації та наукових досліджень на річковому та морському транспорті, прогнозування наслідків прийняття рішень у галузі морського та річкового транспорту.

Кількість кредитів ЄКТС – 3

Форма підсумкового контролю – **екзамен**

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності на річковому та морському транспорті» передбачає здобуття наступних результатів навчання за навчальною дисципліною:

- знання національної та міжнародної правової бази щодо вимог до системи управління безпекою компаній та їх суден;
- уміння використовувати сучасні системи стандартів формування безпечного виробничого середовища при розробленні системи управління безпекою;
- уміння визначати характерні для галузі фактори виробничої середовища та оцінювати умови праці та перебування на наявність джерел шкідливості та небезпечності;
- уміння розробляти та застосовувати інноваційні організаційно-технічні заходи щодо поліпшення професійної безпеки в морській галузі.

3. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Навчальне навантаження (години)							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття
Тема 1. Сучасні проблеми «Безпеки життєдіяльності» практичні та теоретичні. Актуальні практичні та теоретичні цілі для галузевих компаній з питань безпеки життєдіяльності	2	2	—	—	2	2	—	—
Тема 2. Стандартні методи виявлення ефективності інновації наукових досліджень в безпеці життєдіяльності	2	2	—	—	2	2	—	—
Тема 3. Виявлення аспектів існуючих факторів, що впливають на життєдіяльність в умовах перебування	8	4	4	—	8	4	4	—
Тема 4. Нагляд та контроль за виконанням законодавчих вимог та заходів у сфері безпеки життєдіяльності	4	4	—	—	4	4	—	—
Тема 5. Прогнозування ризиків. Аналіз аварійності. Динамічні властивості моделей прогнозів для ризиків у гібридних системах	4	4	—	—	4	4	—	—
Тема 6. Системне планування заходів підготування до виконання дій.	4	2	2	—	4	2	2	—
Тема 7. Розробка та виконання стандартних експлуатаційних процедур. Заходи контролю та нормування оперативних умов праці	6	4	2	—	6	4	2	—
Всього по курсу	30	22	8	—	30	22	8	—
Самостійна робота (години)	60				60			
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90				90			

4. Теми практичних занять

№ з/п	Найменування	Характер занять та мета	Обсяг, год.
1	Заходи виявлення зон напруги при атестації робочого простору	Системний аналіз промислового середовища та атестування умов праці	2
2	Розрахунок часу на проведення робочої операції	Заходи прогнозування фактору часу для виконання окремих операцій та планування робочого графіку членів екіпажу	2
3	Системне планування заходів підготування до виконання дій	Інтеграція наукоємних технологічних заходів для збільшення ефективності ресурсів. Організаційно-технічні та психофізіологічні заходи поліпшення умов праці	2
4	Заходи контролю та нормування оперативних умов праці	Метричні прилади та нормативні протоколи контролю умов праці на суднах. Організаційно-технічні та психофізіологічні заходи поліпшення умов праці	2
Загальна кількість годин			8

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до екзамену.

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання практичних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно темам робочої навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ«ОМА»).

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ п/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації
1.	Знання національної та міжнародної правової бази щодо вимог до системи управління безпекою компаній та їх суден;	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; складання екзамену
2.	Уміння використовувати сучасні системи стандартів формування безпечного виробничого середовища при розробленні системи управління безпекою;	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; складання екзамену
3.	Уміння визначати характерні для галузі фактори виробничої середовища та оцінювати умови праці та перебування на наявність джерел шкідливості та небезпечності;	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; складання екзамену
4.	Уміння розробляти та застосовувати інноваційні організаційно-технічні заходи щодо поліпшення професійної безпеки в морській галузі.	Усна відповідь на запитання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; складання екзамену

Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ЗВО	Критерії
Відмінно	А	<ul style="list-style-type: none"> • демонструє відмінні знання теоретичного матеріалу; • без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; • глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови; • показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал з використанням теоретичних знань; • самостійно оцінює різноманітні ситуації що пов'язані із ризиком виникнення аварійних ситуацій в судновий турбінній установці, виявляючи особисту позицію щодо них.
Добре	В	<ul style="list-style-type: none"> • демонструє знання вище середнього рівня; • знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; • розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; • формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання; • самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ЗВО	Критерії
	С	<ul style="list-style-type: none"> • демонструє знання середнього рівня; • вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого теоретичного матеріалу; • розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; • формулює висновки з окремих питань; • вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, здатний застосовувати його на практиці.
Задовільно	D	<ul style="list-style-type: none"> • демонструє задовільні знання; • не виявляє належної активності при обговоренні питань на практичних заняттях; • відповідає на окремі питання; • формулює висновки з окремих питань; • може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.
	E	<ul style="list-style-type: none"> • демонструє знання на рівні мінімальних вимог; • відповідає на окремі питання, які обговорюються; • не виявляє належної активності при обговоренні питань; • неохайно виконує завдання на практичних заняттях; володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
Незадовільно	FX	<ul style="list-style-type: none"> • не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; • не здатний виконати завдання у повному обсязі; поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення; • допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; • неохайно виконує індивідуальні завдання; не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань <p>Курсанти (студенти), які не з'явилися на контрольні заходи без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (FX).</p>

Перелік рекомендованої літератури

1. A GUIDE TO MANAGING MAINTENANCE IN ACCORDANCE WITH THE REQUIREMENTS OF THE ISM CODE No.74 (Apr 2001)(Rev.1 May 2008)(Rev.2 Aug 2018)
2. A Guide to Risk Assessment in Ship Operations. IACS, №127 June 2012.
3. Code of Safe Working Practices for Merchant Seamen Consolidated Edition, Maritime and Coastguard Agency, 2010. 545 с.
4. Guide to Ship Sanitation. 3rd ed. Geneva: World Health Organization; 2011.
5. Handbook for Inspection of Ships and Issuance of Ship Sanitation Certificates. Geneva: World Health Organization; 2011. World Health Organization (WHO) Regional Office for Europe.
6. OHSAS Project Group (2008). OHSAS 18002:2008. Система менеджмента профессиональной безопасности и здоровья. Руководство по внедрению требований OHSAS 18001:2007. London.
7. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Наказ МОЗ України від 08.04.2014 № 248.
8. ДСП 7.7.4.-057-2000 Державні санітарні правила для морських суден України. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 20.12.2000 № 57. ІАС Консультант: Інформаційно-аналітична система по законодавству України.
9. ДСТУ 12.0.003-74. ССБТ. Небезпечні і шкідливі виробничі чинники. Класифікація. (Міждержавний стандарт) [Скасовано згідно з наказом від 14.12.2015 № 186. Термін скасування перенесений згідно з наказом від 21.09.2017 № 291. Дія документа відновлено з 26.04.2019 по 01.01.2022 згідно з наказом від 24.04.2019 № 111].
10. Зеленін М.П. Ергономіка на морському транспорті. - Одеса: банти, 1999. 384 с.
11. Зеркалов Д. В., Шульга Ю.І., Ткачук К. Н., Полукаров А. І., Ткачук К.К. «Безпека праці: ССБТ» Довідковий посібник. Київ «Основа» 2011.
12. Іванов Б. М., Колегаєв М. О., Касилов Ю. І., Іванов О. І. Основи охорони праці на морському транспорті: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса: КОМПАС, 2003. 416 с.
13. Кодекс міжнародних стандартів та рекомендованої практики розслідування аварії або інциденту на морі/International Code of the International Standards and Recommended Practices for a Safety Investigation into a Marine Casualty of Marine Incident (Casualty Investigation Code) (MSC.255(84)). Міністерство інфраструктури України.
14. Кодекс цивільного захисту України. Принятий Верховною Радою України від 02.10.2012 № 5403-VI.
15. Колегаєв М. А., Іванов Б. Н., Басанець Н. Г. Безпека життєдіяльності та виживання на морі: навчальний посібник. 2-е изд. Одеса: ОНМА, 2008. 354 с.
16. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.230-2007 «Система стандартів безпеки праці. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги ILO-OSH2001».

17. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 року/International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974 (SOLAS 1974) з поправками. Міністерство інфраструктури України.
18. Міжнародна Конвенція МОП 2006 року про працю в морському судноплавстві з поправками. Міжнародна конференція праці (консолідований текст, складений Міжнародним бюро праці, включаючи поправки 2014 і 2016 років до Кодексу Конвенції).
19. Міжнародна Конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року (консолідований текст з манільськими поправками): українською та англійською мовами, 2012. 567 с.
20. Міжнародний кодекс морського перевезення небезпечних вантажів (International Maritime Dangerous Goods (IMDG) Code) (MSC.406(96)) з поправками.
21. Міжнародний кодекс по системах пожежної безпеки (International Code for Fire Safety Systems (FSS Code)) (MSC.98(73)) з поправками.
22. Міжнародний кодекс по управлінню безпечною експлуатацією суден та запобіганню забруднення / International Management Code for the Safe Operation of Ships and for Pollution Prevention (International Safety Management (ISM) Code) (Резолюція А.741(18) 04.11.1993) з поправками.
23. Міжнародні медико-санітарні правила (2005 рік), 3-тє видання. Женева: Всесвітня організація охорони здоров'я, 2016 р
24. Національний класифікатор ДК 019:2010 "Класифікатор надзвичайних ситуацій" (КНС). Всеукраїнський науково-дослідний інститут цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру МНС України
25. Положення про класифікацію, порядок розслідування та обліку аварійних морських подій із суднами, затверджене наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 29 травня 2006 року № 516, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 09 серпня 2006 року за № 959/12833.
26. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 337.
27. Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій. Наказ Міністерства внутрішніх справ України 06.08.2018 № 658.
28. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення планів цивільного захисту підприємств, установ, організацій на особливий період. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 16.07.2009 № 494.
29. Про затвердження переліку об'єктів, що належать суб'єктам господарювання, проектування яких здійснюється з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 6 (із змінами).
30. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту. Постанова Кабінету Міністрів України № 11 від 9 січня 2014 р.
31. Про затвердження Положення про класифікацію, порядок розслідування та обліку аварійних морських подій із суднами: Наказ, Положення, Перелік / Мінтрансзв'язку України від 29.05.2006 № 516 станом на 11.09.2018.
32. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII станом на 20.01.2018.

33. Резолюція MSC.337(91) «Схвалення Кодексу за рівнями шуму на суднах». Прийнята 30 листопада 2012 року.

34. Циркулярное письмо MSC.1/Circ.1598 «GUIDELINES ON FATIGUE» (24 January 2019).

Інформаційні ресурси в Інтернеті

<https://www.imo.org/>

<http://moodle.onma.edu.ua/>